



28.7.2010

ASIA: Lausunto Nummi-Pusulan lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta (päiväty 10.7.2010, Enviro Oy).

Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringa ry:n suojelutoimikunta on tarkistanut Nummi-Pusulan lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksen. Alueen kunnostus on välttämätöntä ja se pitääkin tehdä hyvin. Hoito- ja käyttösuunnitelman luonnos on tässä vaiheessa enemmän tarveselvitys ja sen vuoksi Tringa vaatii tai ehdottaa seuraavia täydennyksiä.

Perustiedot ja suunnittelun lähtökohdat

Yleisesti ottaen vaikuttaa, että näillä kohteilla kannattaisi ehkä pikemmin kerätä vielä yksi vuosi perustietoa ja täydentää hoito- ja käyttösuunnitelmaa, kuin julkaista se puutteellisena tai useisiin erillisiin toimenpidesuunnitelmiin hajautettuna. Parannus/täydennysvaatimukset on alempana numeroitu juoksevasti.

Hoito- ja käyttösuunnitelman kohteena olevien Nummi-Pusulan ja Lohjan kosteikkojen pieni koko suhteessa valuma-alueiden laajuuteen ja peltovaltaisuuteen edellyttää ravinnetaseisiin ja kiintoainesten kuormitukseen puuttumista. Yhdellä osa-alueella (Vaaniinlahdella) tähän ollaankin jo puuttumassa, mutta samaan on tarvetta myös muutamalla muulla osa-alueella. Tämä edellyttäisi (1) vesinäytesarjojen ottamista ravinnepitoisuuksien selvittämiseksi myös tutkimattomilta osa-alueilta. Lisäksi lintuvesille hoidon perussuunnittelun osa on (2) pohjaeliötilanteen (pohjabiomassa ja runsaimmat eläimet) ja (3) kalaston (lajirunsaussuhteet) selvittäminen. Kultakin osa-alueelta olisi valittava ainakin muutama näytealue ja jos paikkoja on mahdollista vakioida tulevia seurantoja varten, ne olisi (4) esitettävä suunnitelmassa kartalla. Myös (5) muuttavan linnuston selvittäminen täydentäisi tausta-aineistoja.

Rehevöitymiskehitys katkaistava voimakkaammin

Vaikka kohteiden hoitoa ei ole hyvä pitkittää, on silti harkittava, että hoito- ja käyttösuunnitelman viimeistelyä pitkitetään yhden lisätutkimusvuoden ja kunnan toimenpidesuunnitelmien laatimisen vuoksi. Mikäli suunnitelman pitkittäminen ei ole syystä tai toisesta mahdollista, tulee edellä mainittujen puutteiden vuoksi suunnitelmaan lisätä toimenpiteitä ravinnetaseisiin puuttumiseksi, erityisesti (6) välikosteikoita ongelmallisille yläpuolisille vesitöille. Vaikka hoito- ja käyttösuunnitelma ei olisi niiden sijainneissa ehdottoman velvoittava, maanomistajien, viranomaisten ja muiden olisi matalampi kynnys laittaa ravinnepidätyskosteikkojen

perustamishankkeita vireille. (7) Valuma-aluejaot tulisi esittää muutenkin hoito- ja käyttösuunnitelmassa kartoilla. Tämän hoito- ja käyttösuunnitelman yhteyttä vesipuidedirektiivin vesienhoitosuunnitelmiin olisi syytä pohtia.

Rajoitukset

(8) Linnustonsuojelualueilla, joilla metsästys sallitaan, tulee järjestää tarkka saaliiden tilastointi ja raportointi, ja lisäksi määräajoin siivet on kerättävä mm. saaliin ikäjakauman ja todellisen jakauman selvittämiseksi. Ilman metsästyssaaliin tarkkaa tilastointia ja seuranta metsästys olisi yksiselitteisesti kiellettävä rauhoitussäännöksiä muuttamalla. (10) Jollekin isommista osa-alueista tulisi perustaa joka tapauksessa metsästyskielto, jotta lintujen ei tarvitsisi lähteä ennenaikaisesti muutolle.

(11) Verkkokalastus, huomattava vesilintujen kuolleisuustekijä, sallitaan vain jään alle asennettaville verkoille. Rajoitustarpeet on muotoiltava rauhoitussäännösmuutosesityksiksi.

Lajikohtainen tarkastelu

Toimenpiteitä suunniteltaessa tulisi (12) käydä lintudirektiivin liitteiden (I ja II/II) lajit yksi kerrallaan läpi ja kuvata suunnitelmassakin, miten lajien oloja parannetaan ja turvataan. Kaulushaikaran ja muutaman muun lajin kohdalla (mm. II/II-liitteen riistalinnut) on hyvä (13) yhtenäistä toimenpide-ehdotuksia Euroopan komission lajisuojelusuunnitelmien kanssa (mikäli eroja on). Näiden lisäksi olisi hyvä tarkastella lajeja, joiden perusteella kohde kuuluu Uudenmaan parhaisiin (peräti 10 lajia, joista tosin vain osa on direktiivilajeja), kts Tringan maakunnallinen selvitys: <http://www.tringa.fi/fi/pollo.html#Nummi-Pusulan - Lohjan lintuvedet>

Linnustoseuranta

Linnustoseurannassa tulee selvittää myös levähtäjämäärät ja tälle on (14) ehdotettava aikataulukutus.

Pienpetopyynti

Pienpetopyynti tulee tehdä (15) tehostettuna heti kunnostuskauden alussa ainakin kahtena vuotena kaikilla kohteilla sopimuksin, esimerkiksi palkkioita vastaan.

Paikkakohtaisia kommentteja

Koisjärvi – (16) aluetta halkovan ojan pengeri on poistettava (aines kuljetettava alueelta pois), (17) allikoita lisättävä reilusti ja (18) vedenpinnan nosto toteutettava. Mahdolliset vedenpinnan noususta aiheutuvat maan vettymishaitat korvataan rahallisesti maanomistajille.

Musterpynjärvi – (19) Sitarlanjoen luhdan läpi kulkevat pelto-ojat on tukittava alajuoksultaan tulvakauden pidentämiseksi. Etelä-Suomen jokien tulva-ajat ovat joka tapauksessa lyhyitä ja koska itse joen tulvimisaikaa on vaikea palauttaa lähelle luonnontilaista (pitkälle toukokuulle jatkuvaksi), tulisi ainakin itse kyseisen kosteikon kuivausjärjestelyjä vähentää. Härkäjoen vanhan uoman tukkivan särkän kokonaan poistamisen sijaan tulisi harkita (20) saarekkeen jättämistä, jolloin naurulokille ym. olisi mahdollisuus asettua pesimään alueelle.

Kyynäräjärvi – (21) Ruoppaukset olisi toteutettava ja ruoppauksille tulisi esittää kustannuslaskelma (kts. kohta resurssit). Kalliskin pengerrys on täysin hyväksyttävä keino palauttaa alueen vetisyys, joskin tulisi selvittää ilman pengerrystä peltoalueiden tulvariski ja mahdollinen korvaustarve (ja maanomistajien halukkuus).

Savijärvi ja Kutsilanselkä – (22) ruoppaukset tulee toteuttaa esitettyä selvästi laajempina (kun kerran toimiin ryhdytään). (23) Väänteenjoen penger on poistettava suurelta osin. Pullin valtaojan kunnostusperusteet jäävät epäselväksi, mutta sillekin (24) tarvittaneen laskeutusallas jonnekin alajuoksuosuudelle.

Resurssit

Hoito- ja käyttösuunnitelman riittävä ohjausvaikutus ja ympäristöhallinnon resurssien ohjaus edellyttää (25) konkreettista toimenpidekohtaista kustannuslaskelmaa, vaikka joidenkin summien suhteen olisi paljonkin epävarmuustekijöitä. Konkreettisten summien puuttuminen tarkoittaa sitä, että konkreettinen valtion ja ministeriöiden budjetointia ohjaava asiakirja puuttuu.

Yhteenveto

Kohde on osa-alueiden rehevöitymisen ja pienien alojen vuoksi haastava ja suunnitteluun tulee panostaa. Mahdollisesti liian pieneksi mitoitettut resurssit hoito- ja käyttösuunnitelman teossa tulee paikata lisäbudjetilla. Ennallistamisen kustannuslaskelma erittelyineen ja epävarmuudesta johtuvineen vaihteluväleineen tulee sisältyä täysimääräisenä suunnitelmaan.

Mari Pihlajaniemi
Tringan suojelutoimikunnan puheenjohtaja

Margus Ellermaa
Tringan lintupaikkavastaava